

15. 12. 2011

**Саши Јанковићу
Заштитнику грађана**

1. У последње две године након (ре)избора судија спроведеног у децембру 2009, били сте у прилици да разматрате рад Високог савета судства у више наврата, како по притужбама Друштва судија Србије, тако и по бројним притужбама нереизабраних судија појединачно.

1.1. Одлуком дел. бр.12694 од 3.8.2010. године утврдили сте да је Високи савет судства (ВСС) начинио, у поступку избора судија у судовима опште и посебне надлежности спроведеном током 2009. године, пропусти у раду –према кандидатима за избор на судијску функцију који се, између осталог, састоје у:

1. ускраћивању могућности кандидатима који су претходно вршили судијску функцију да се у току поступка пред ВСС изјасне о околностима које оповргавају прописима утврђену обориву претпоставку да испуњавају критеријуме и мерила за избор,
2. ускраћивању садржајног и конкретног образложења неизабраним кандидатима о разлозима због којих нису изабрани,
3. ускраћивању поуке о правном леку кандидатима који нису изабрани.
4. непотпуном спровођењу коначних аката надлежног органа – Повереника за приступ информацијама од јавног значаја и заштити података о личности..

1.1.1. Ради отклањања утврђених пропусти и спречавања да се они у даљем раду понове, упутили сте Високом савету судства препоруку да

- отклони уочене пропусти из домена добре управе (пропусти под 1, 2 и 3) на начин сагласан правном поретку Републике Србије и у складу са одлукама других надлежних органа, а посебно имајући у виду одлуке и ставове Уставног суда.

- се у будућем раду доследно придржава начела добре управе, а посебно оних које гарантују транспарентност рада и образложеност и утемељеност одлука органа јавне власти, те начела која учесницима у поступку омогућавају што делотворнију заштиту њихових права и легитимних интереса, посебно у погледу обавештености о чињеницама које служе као основа за одлучивање и могућности да се оне оспоре у току поступка.

- унапређивањем организације рада пратећих служби и по потреби на други начин обезбедити потпуније спровођење решења Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и без одлагања спроведе неизвршена решења Повереника, односно обавести тај орган о извршењу решења.

1.2. Једном другом одлуком - дел.бр. 555 од 14.1.2011. године утврдили сте да је Високи савет судства начинио пропуст у раду који је супротан обевези поштовања Уставом и законом гарантоване слободе удруживања и препоручили му да се писаним путем извини Друштву судија Србије за пропуст.

2. Упркос обраћања Влади Републике Србије 18. фебруара 2010. године и одлукама Заштитника грађана, Високи савет судства до данас није спровео све налоге и препоруке надлежних државних органа посебно оних који се тичу транспарентности рада и спровођења одлука Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

3. Због лоше спроведеног поступка општег избора судија - (ре)избора извршеног децембра 2009. године, настављена је исплата накнада плата нереизабраним судијама, измењен сет правосудних закона 29. 12. 2010 и прописана ревизија целокупног поступка (ре)избора, чија је прва фаза - преиспитивање одлука првог састава ВСС за нереизабране судије, тренутно у току.

3.1. Од укупно нереизабраних 837 судија, у поступку преиспитивања одлука свог првог састава, Високи савет судства је одржао 16 седница и на њима разматрао укупно 455 случајева, од којих у 118 није донео одлуку, док је у 337 донео одлуку, усвајајући правни лек судија у 82 случаја.

3.2. Уместо да кроз поступак ревизије реизбора отклони начињене недостатке поштујући правни поредак Србије, укључујући и општеприхваћена правила међународног права и европске стандарде, Високи савет судства поступа на начин да читав процес и све донете одлуке, као и целокупан свој даљи рад чини незаконитим и нелегитимним.

3.2.1. Када одлучује о правима (нереизабраних) судија, Високи савет судства је трибунал који одлучује већином гласова свих чланова, сагласно члану 17 став 1 Закона о Високом савету судства. Савет је међутим, одлучивао у пуном саставу на само једној од 16 седница које је одржао у поступку ревизије реизбора – на првој, одржаној 20. и 22. јула 2011. године. Савет је донео у законитом саставу у свега 86 случајева, што је свега нешто више од $\frac{1}{4}$ одлука које је донео.

3.2.2. Легалност и легитимност рада и одлучивања Високог савета судства у ревизији реизбора озбиљно је нарушена пошто Народна скупштина РС годину дана није спровела правноснажну одлуку Агенције за борбу против корупције од 9.12.2010 којом је констатовано да професору Димитријевићу: „јавна функција члана ВСС престаје по сили закона, о чему ће одлуку донети Народна скупштина РС“.

3.2.3. Легалност и легитимност ВСС нарушена је и тиме што је Високи савет судства наставио да ради и доноси одлуке и после притварања члана Савета, судије Благоја Јакшића дана 23.9.2011 и оставке другог члана, судије Милимира Лукића¹, дана 23.11.2011, који више фактички не ради као члан ВСС.

---

¹ „Верујем да ће доћи дан када ће постојати потпуно јасна и прецизна правила и процедуре за избор и напредовање, али и разрешење носилаца судских функција, на основу којих ће најчеститији и најобразованији кадрови моћи да буду бирани у судове, а потом само на основу остварених резултата, досегнуте достојности и ауторитета моћи да напредују у судској хијерархији.

3.2.4. Пошто четири стара члана не могу да одлучују о правилности својих одлука, без два наведена члана, судија Благоја Јакшића и Милимира Лукића, Савет нема већину од 6 гласова неопходну за доношење одлука у поступку ревизије. Како он ипак доноси одлуке, нејасно је како је обезбеђена потребна већина од 6 гласова.

3.2.5. Са друге стране, изричита и јавна изјава Дејана Ћирића, „старог“ члана ВСС, да сада он гласа² и тврђња ВСС из дописа 7-00-136/2011-01 од 27.10.2011 о томе да четири стара члана гласају уздржано, чине нејасним да ли је адвокат Ћирић и раније гласао за или против, односно, ако није, из којих разлога је сада почео то да чини. Дакле, постоји основана сумња у то да стари чланови Савета ипак одлучују, и то не само од Лукићеве оставке, о ваљаности одлука које су сами донели.

3.2.6. Одлучивање чланова првог састава ВСС о правилности одлука које су сами донели јесте грубо кршење права на правично суђење од стране ВСС и супротно је и Уставу Србије и Европској конвенцији у погледу гаранција на правично суђење пред независним и непристрасним судом.

3.2.7. Без судија Јакшића и Лукића, пошто је председница Врховног касационог суда стари члан који не може да гласа, Савет више нема ни већину судија у свом саставу. То значи да Савет нема одговарајући састав, сагласно стандарду из Мишљења број 10 Консултативног већа европских судија Савета Европе „Судски савети у служби друштва“ да састав судских савета треба да буде такав да се њиме гарантује независност Савета и омогућава ефективно вршење његових овлашћења и да, у циљу спречавања било какве манипулације или непримереног вршења притисака, значајну већину његових чланова треба да чине судије биране од стране судија.

3.2.8. Због непримереног састава ВСС у коме су судије у мањини, и свака друга одлука ВСС губи легитимитет, па и она о избору председника судова чије је доношење у току.

4. Изјава судије Милимира Лукића, дата у вези са његовом оставком на функцију члана Високог савета судства, поткрепљује сумњу и да се поступак преиспитивања одлука првог састава Високог савета судства врши на произвољан начин и под притисцима, и ствара слику о зависном и пристрасном раду Високог савета судства. Ова изјава члана Високог савета судства након што је поднео оставку представља озбиљан индикатор рада и одлучивања Високог савета судства и никако не може да се посматра као лични чин као што тврди министарка правде (Политика, 30.11.2011).

Такође, желим да верујем у дан када ће ВСС све напред речено обезбеђивати као свој најважнији принцип и када ће помно бдети да се ни на који начин и од било кога не утиче на независност и самосталност судија и судова. Тиме би засигурно били стечени ауторитет, поштовање и поверење грађана у судове и судије и обезбеђена непристрасна примена закона“ – Политика, 30.11.2011

² „Не видим разлог због кога не бих учествовао у одлучивању. Ја сам ту представник адвокатури, као што сам био и у првом сазиву. Износим ставове које адвокатура има у вези са избором судија“ – Политика, 2.12.2011

5. Јаван и јасан рад државног органа, а посебно независних тела какво је Високи савет судства, није само у функцији информисања грађана о раду таквих тела, већ представља и вид друштвене контроле рада таквих тела. Упркос томе што је на јавност и транспарентност у раду упућен и одлукама Заштитника грађана и одлукама Уставног суда „Савељић“ од 28. маја 2010 и „Тасић“ од 21. децембра 2011 и одредбом члана 2 сопствених Правила, као и одредбама о праву на правично суђење прописаним Уставом РС и Европском конвенцијом, Високи савет судства је систематски онемогућио потребну јавост и транспарентност у свом раду, између осталог и на тај начин што:

- Комисије ВСС не достављају своје одлуке и судијама на које се одлуке односе (тим одлукама, које треба да донесу одмах по закљученим рочиштима и доставе их ВСС, у складу са чланом 25 Правила за преиспитивање одлука првог састава ВСС, Комисије предлажу Савету да усвоји или одбије тзв. приговор судије)

- ВСС не омогућава јавност на седницама на којима разматра одлуке својих Комисија са предлозима да усвоји или одбије тзв. приговоре судија (пре него што приступи већању и гласању).

5.1. Пошто ВСС очигледно не подразумева да је неопходно да његов рад у ревизији реизбора буде јаван и транспарентан, потребно је подсетити на прописе који обавезују Савет да поступа јавно и транспарентно. Правни основ за јаван и транспарентан рад, садржан је у пролетос измењеном Пословнику ВСС³ и у Правилима на основу којих се спроводи поступак ревизије реизбора⁴.

5.1.2. Ранија одредба члана 5 Пословника ВСС која је прописивала да су седнице ВСС затворене за јавност, измењена је 24.3.2011 и гласи: “Савет може да одлучи да ради у јавној седници, на предлог председника Савета или члана Савета.“ Тада је додат и члан 5а који гласи: „Јавној седници може да присуствује судија о чијем праву или обавези се одлучује, заинтересована лица и акредитовани представници средстава јавног информисања до броја расположивих места у просторији Савета, а према редоследу пријављивања Административној канцеларији.”⁵

5.1.3. Правила ВСС прописују да ће се на рад Комисија, уколико овим Пословником нека питања нису посебно уређена, применити Пословник ВСС (чл.7 Правила), да је поступак преиспитивања јаван (чл.32 ст.1) осим у поступку већања и гласања (чл.32 ст.4) и да се „јавност поступка преиспитивања остварује“, између осталог, „јавношћу седница Комисија и седница Савета“.

5.1.4. Пошто сама Правила прописују да је њихов „циљ да се у поступку по приговору обезбеди примена европских стандарда“ јасно је да фер и транспарентан поступак подразумева да и судија у односу на кога се врши преиспитивање добије

³ Пословник ВСС објављен је у „Службеном гласнику РС“ број 43/2009 са изменама од 24.3.2011

⁴ Правила за примену Одлуке о утврђивању критеријума и мерила за оцену стручности, оспособљености и достојности и за поступак преиспитивања одлука првог састава Високог савета судства о престанку судијске дужности објављена су у „Службеном гласнику РС“ број 35 од 24. 5. 2011

⁵ Јавност рада појачана је и одредбама које се односе на сазивање седнице Савета и учешће у раду (чл.19 ст.3 и 5, чл.22 ст. 5 и чл.24 ст.1 и 2), на записник (чл.29), одлуке Савета (чл.31 ст.2) и на јавност (чл.34 алинеја 1).

„одлуку Комисије“⁶ и да седнице Савета, у делу у коме Савет разматра одлуке својих Комисија, односно предлоге да усвоји или одбије тзв. приговоре нереизабраних судија морају да буду отворене за јавност, до момента када ВСС отпочне већање и гласање.

5.1.5. Овај вид контроле рада Високог савета судства добија посебно на значају када се има у виду чињеница да Високи савет судства није донео одлуку у више од $\frac{1}{4}$ (118) случајева које је разматрао на својим седницама. Дакле, јасно је да се у тим случајевима, Савет није сложио са предлозима својих комисија да буду усвојени правни лекови судија. Штавише, овај вид контроле је неопходан и када се имају у виду званични дописи Савета достављени судијама чији су правни лекови одбијени, којима их Савет обавештава да је предлог комисије био супротан одлуци Савета, односно да је предлог комисије био да се правни лек судије усвоји, а да је Високи савет судства одлучио да правни лек судије одбије (три таква дописа су приложена). С обзиром да се одлуке трочланих комисија Савета доносе једногласно или већином од два гласа, очигледно је да је одлука Савета која је супротна предлогу његове комисије могла бити донета или тако што су за њу гласали стари чланови или су чланови комисија променили свој став и гласали супротно сопственом предлогу, у ком случају се отвара питање непрописног утицаја на чланове ВСС.

6. У одлукама које је донео, и то и одбијајућим и усвајајућим, Високи савет судства поступио је супротно уставном начелу забране дискриминације, јер је у истим животним и правним ситуацијама поступао различито. На такав закључак упућује и изјава судије Лукића након што је поднео оставку у Високом савету судства.

7. И раније је Заштитнику грађана указано притужбом Друштва судија Србије од 20.10.2010, поткрепљеном примерима из медија, да чланови Високог савета судства, посебно они по положају (Снежана Маловић, министарка правде, Ната Месаровић, председница ВСС и Бошко Ристић, председник Одбора за правосуђе и управу Народне скупштине РС), уместо да обезбеде да Високи савет судства оствари своју уставну функцију гаранта судске независности, чине управо супротно, јер застрашују судије и врше непрописан утицај на њих, предочавајући им шта све може да им се деси појединачно, када се то већ десило, упркос бројним наведеним реакцијама, хиљади судија и тужилаца одједном, па и председници струковног удружења.

7.1. Високи савет судства, нажалост, у континуитету, па ни сада, не обавља своју уставну дужност⁷ да сам буде независан, како би могао да обезбеди независност судова и судија.

---

⁶ Члан 25 Правила прописује:

„ По закљученом рочишту, на основу утврђеног чињеничног стања и изведених доказа, Комисија доноси одлуку која мора бити образложена.

Одлуком се предлаже Савету да приговор подносиоца одбаци, усвоји или одбије.

О већању и гласању сачињава се посебан записник који потписују председник, чланови Комисије и записничар.

Председник Комисије доставља Савету завршене предмете са пописом списка и предлаже председнику Савета заказивање седнице.“

⁷ Члан 153 став 1 Устава РС прописује: „Високи савет судства је независан и самосталан орган који обезбеђује и гарантује независност и самосталност судова и судија.“

7.1.1. Пре свега, Снежана Маловић, министарка правде, која је члан Високог савета судства по дужности, злоупотребљава обе јавне функције које врши. Коментарисањем неправноснажних судских одлука на начин да је њима „згрожена“ и да ће се придружити иницијативи за разрешење судије чијом одлуком није „задовољна“⁸ министарка правде шаље поруку одмазде конкретној судији и поруку упозорења и страха и другостепеном већу које тек треба да одлучи о правном леку против првостепене одлуке, и свим судијама о томе шта им се може десити ако одлукама не угоде политичким моћницима.

7.1.2. Иако министарка правде таквим изјавама крши уставна начела о владавини права, подели власти, независности судства, сталности судијске функције, Високи савет судства не само да није предузео конкретне мере против министарке правде, која је истовремено и члан ВСС, за овако противуствано понашање, већ није чак ни јавно реаговао са тим у вези.

7.1.3. Штавише, Савет није предузео никакву активност ни после јавних изјава Слободана Хомена, државног секретара у Министарству правде, у вези са истом, неправноснажном судском одлуком, међу којима су:

"Управо се због тога Министарство придружило иницијативи отпораца из Пожареваца да се утврди конкретна одговорност судије, да ли је и којих пропусти било. Наравно, надлежни орган за доношење те одлуке је Високи савет судства, који ће тиме послати поруку свим оним судијама који не буду били спремни да раде и да поступају у одређеним поступцима, без обзира на своја лична и политичка убеђења"

"Он је навео да је судија из тог случаја била ла заштићена "као бели медвед", али да је то време престало - и више неће бити заштићена.

"Због тога треба сада да трпи санкције. Тек је сада направљен формални 'фаул' због кога би могли да је позовете на одговорност", оценио је Хомен.

Он је објаснио да се не може ценити да ли неко добро суди или не ако је све у оквиру закона и због ризика оптужбу да се врши утицај на судску власт.

"Да сам ја био у могућности, ја бих позвао ту судију и рекао 'молим вас, осудите на што строжу казну затвора', јер ја сам био адвокат у том поступку. Ја знам шта се десило. Како је било. Знамо како су фалсификовани медицински налази. Да су Вељковић и друга два малтретирана, у ствари, напали и пребили обезбеђење Марка Милошевића. То је фалсификат", објаснио је Државни секретар...

...Конкретно - Пожаревац. Сматрам да је решење појединачног проблема разрешење судије и, наравно, још један врло важан сегмент: не мислим да људи који су били хероји 5. октобра и борци за демократију треба преко Суда у Стразбуру да од државе добијају одштету. Мислим да је много упутније да то ураде директно са нама. И то је данас и поента састанка са мојим колегама из 'Отпора' - људи, имате своју државу. Хајдмо да урадимо све што можемо. Једно је питање судије, друго је питање накнаде штете коју вама држава реално дугује"¹⁰

⁸ <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/291387/Pridruzicu-se-inicijativi-otporasa-iz-Pozarevca-za-smenu-sudije>

<http://www.naslovi.net/2011-11-24/njuz/snezana-malovic-lajkovacu-grupu-za-razresenje-sudije-koja-je-oslobodila-marka-milosevica/2979997>

⁹ http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=11&dd=28&nav_id=561388

¹⁰ http://www.rtv.rs/sr_lat/politika/homen-za-rtv-postupak-protiv-marka-milosevica-nije-zastareo_286030.html

7.1.4. У ситуацији када је неопходно, ради друштвене стабилизације и успостављања поверења домаће и иностране јавности, да се ревизија реизбора извршеног пре две године оконча што пре и са што мање спорних питања, Високи савет судства пола године није ништа предузео ни против Бошка Ристића, председника Одбора за правосуђе и управу Народне скупштине РС, такође свог члана по дужности, који је још 8.6.2011 обавестио ВСС да Одбор није примио решење Агенције за борбу против корупције од 09. децембра 2010. године и да ће „након пријема наведеног решења, поступити у складу са својим делокругом“. Како је уз то, наведено решење у Скупштини примљено управо 8.6.2011 (доказ у прилогу)¹¹, одговорност и Бошка Ристића који је члан ВСС и стога у свему упућен у рад и проблеме са којима се Савет суочава, а и одговорност самог Савета, утолико је већа.

8. Коначно, Високи савет судства наставио је са праксом неизвршавања налога надлежног државног органа - Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности да достави, између осталог:

- образложене одлуке у свим предметима у поступку преиспитивања одлука првог састава ВСС, осим у 81 случају у којима је одлуке доставио, као и
- образложене одлуке својих комисија, уколико их поседује, а уколико не да се изјасни о томе (решење бр. 07-00-02334/2011-03 од 29.11.2011)
- записнике са свих седница ВСС у поступку преиспитивања одлука првог састава ВСС (дакле, са 1. седнице од 20. јула настављене 22. јула 2011, 2. седнице од 16.8.2011, 3. седнице од 26.8.2011. године, 4. седнице од 9.9.2011, 5. седнице од 23.9.2011, 6 седнице од 30.9. 2011, 7. седнице од 6.10.2011, као и осталих седница које буду одржане до поступања по тражењу)
- потпуне дневне редове тих седница
- податке о томе који су чланови присуствовали седницама
- податке о томе којом већином су доношене одлуке
- податке да ли је у гласању учествовало 4 члана ВСС из првог састава ВСС
- податке о разлозима због којих је на седници ВСС одржаној 30.9.2011 донета одлука да се „проф.др Предраг Димитријевић, изборни члан ВСС разрешава дужности заменика другог члана I комисије, Благоја Јакшића, изузев у следећим предметима у којима је поступао као извештач (12 предмета је наведено у наставку)“
- податке о дневном реду те седнице, као и о томе ко је од чланова ВСС био присутан, којом већином је донета одлука и да ли су чланови првог састава ВСС учествовали у раду и одлучивању на тој седници, те записник са те седнице

---

¹¹ «Високи савет судства се 19. и 25. маја 2011. године обратио председнику Народне скупштине и председнику Одбора за правосуђе и управу, ради добијања информације да ли је Скупштина примила наведено решење, с обзиром на то да је потребно да Народна скупштина донесе одлуку о престанку функције проф. др Предрага Димитријевића као члана Савета, како би се спровео поступак избора новог члана Савета из реда професора правног факултета.

Председник Одбора за правосуђе и управу, је 08. јуна 2011. године обавестио Високи савет судства да Одбор није примио решење Агенције за борбу против корупције од 09. децембра 2010. године и да ће „након пријема наведеног решења, поступити у складу са својим делокругом.“» саопштење ВСС од 5.12.2011 <http://www.vss.sud.rs/SaopstenjeVSS-05-12-2011.htm>

- податке о томе да ли је и када одлучено о захтеву проф. др Димитријевића, члана ВСС са рочишта од 3.10.2011 да буде изузет од поступања у предмету Драгане Бољевић, председнице Друштва судија и
- образложену одлуку о захтеву проф. др Димитријевића са рочишта од 3.10.2011. године да буде изузет у предмету Драгане Бољевић, председнице Друштва судија Србије (решење 07-00-22594/2011-03 од 30.11.2011)

9. Високи савет судства је врховни орган судске управе власти, који има привилегију и дужност да буде независан да би могао да буде уставни гарант независности судова и судија. Међутим, напред наведеним поступањем у периоду од две године, кршећи начела владавине права и независности судства, Високи савет судства је, између осталог:

- нереизабраним судијама повредио право на правично суђење и уставну забрану дискриминације,
- (ре)изабраним судијама угрозио Уставом гарантовану сталност судијске функције, као основу судијске независности, а
- грађанима Србије угрозио право на независан и непристрасан суд.

Тиме је Високи савет судства, уместо да допринесе његовом побољшању, дестабилизовао правосудни систем у Србији.

10. Пошто Високи савет судства континуирано исказује незаконитост, произвољност, незнање и површност у таквој мери да подносилац основано закључује да није могуће да недостаци у раду тог тела и у свакој од неопходних и важних одлука које оно донесе буду отклоњени, подносилац предлаже да заштитник грађана утврди недостатке у раду ВСС на које је указано, упути препоруку за њихово отклањање у најкраћем року, препоручи и утврђивање одговорности чланова Високог савета судства и обавести јавност, Скупштину и Владу о свему предузетом.

председница Друштва судија Србије

Анекси:

1. Мишљење број 10 Консултативног већа европских судија од 23.11.2007
2. решења Агенције за борбу против корупције број 0202-00-00244/2010 од 9.12.2010 (првостепено) и број 12-00-00003/2011-02 од 9.3.2011 (другостепено)
3. повратнице о уручењу решења Народној скупштини и проф. Димитријевићу
4. допис Високог савета судства 7-00-136/2011-01 од 27.10.2011
5. дописи ВСС 7-00-136/2011-01 од 9.11.2011, 7-00-118/2011 од 7.10.2011 и 7-00-140/2011-01 од 18.10.2011
6. решење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности бр. 07-00-02334/2011-03 од 29.11.2011
7. решење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности 07-00-22594/2011-03 од 30.11.2011